

Hayvan Hastanesi Veteriner Hekimliğın Kötü Tıbbi Uygulaması

Bu Karar, ilgilinin kedisinin İBB Hayvan Hastanesi'nde maruz kaldığını belirttiğı veteriner hekimliğıın kötü tıbbi uygulaması iddiası hakkındadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 94019529-101.07.04-E.6413

BAŞVURU NO: 2017/11730

KARAR TARİHİ: 11/04/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN:

BAŞVURAN VEKİLİ/TEMSİLCİSİ:

BAŞVURUYA KONU İDARE: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU: Başvuranın; kedisinin İBB Hayvan Hastanesi'nde maruz kaldığını belirttiğı veteriner hekimliğıın kötü tıbbi uygulaması iddiası hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ: 20.09.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza başvuru yapan ... başvuru dilekçesi ve eklerinde özetle;

Kedisinin kuyruğunda bir problem olduğu için 05/07/2017 Çarşamba günü Fatih semtinde bulunan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesine gittiklerini, röntgen çekilmesi gerektiğinin söylediğini, röntgen çekildikten sonra kedinin, kutusu içerisinde teslim edildiğini, Veteriner ... 'ün endişe edilecek bir şey olmadığını, zamanla düzeleceğini söylediğini, kedinin ön ayak tırnaklarının birisinin kökten kırıldığı ve kanadığını gördüğünü, tırnağa ne olduğunu sorduklarında röntgen esnasında kediyi tutan görevlinin tırnağını masanın kenarına taktığının söylendiğini, vezneye 137 TL ödediklerini, eve döndüklerinde kedinin arka sol bacağını hiç kullanmadığını, yürümek istediğinde düştüğünü, ve yattığında da o bacağın havada durduğunu gördüklerini, götördüklerinde yürümekle ilgili hiçbir sorunu olmayan kedinin daha sonra yürüyemediğini, İBB Hayvan Hastanesine telefon ettiklerini, saat 16 da kapatıldığını, yarın getirmelerinin söylendiğini, fakat güvenleri kalmadığı için şikayete konu hastaneye gitmediklerini, ertesi gün sabah İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesine gittiklerini, burada önce sakinleştirici iğne yapıp, ardından çekilen röntgende sol arka bacağın kalçadan çıkmış olduğu, çıkan kalçanın yerine oturtulduğu ancak nüksederse kedinin açık ameliyat olması gerektiğinin söylendiğini, İBB Hayvan Hastanesinde röntgen çekilmeye çalışırken kediyi tutmaya çalışan görevlilerin kedinin bacağının çıkmasına neden olduklarını, kedinin tırnağının kırılmış olmasının da orada nasıl bir kuvvetle bacağından çekildiğini gösterdiğini, uzmanlığın gerektirdiği tıbbi yöntemleri uygulamayıp, aşırı ve bilinçsiz kuvvet uygulayarak kedinin bacağını kalçasından çıkaran ve kendilerini yanlış bilgilendiren maddi ve manevi zarara uğramalarına yol açan İBB Hayvan Hastanesi görevlilerinden şikayetçi olduklarını, veterinerin kaba güç uygulayarak kedinin bacağının çıkmasına sebep olmasının yanında röntgen filminde bunu fark etmemiş olmasının da ayrı bir kusur olduğunu, konuyla ilgili olarak Beyaz Masaya başvurdıklarını ancak konuyu anlamaya dahi çalışmadan, veterinerin filmde kedinin bacağının çıkık olduğunu fark etmediğini, kendisinin uyarıldığının söylendiğini fakat zararı tazmin etmediklerini belirterek; İBB Hayvan Hastanesine yapılan 137 TL'nin iadesi ve İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesine yapmış oldukları 340 TL masrafın İstanbul Büyükşehir Belediyesince karşılanması ve başta sorumlu Veteriner ... olmak üzere sorumlular hakkında tarafsız teftiş organları tarafından soruşturma işlemi yapılmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 17/10/2017 tarih ve E.12470 sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Veteriner Hizmetleri Müdürlüğünden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. **İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü tarafından gönderilen 14/11/2017 tarih ve 1286626-1753 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;**

2.1. Başvuru sahibi ...'ın Fatih Semtindeki Büyükşehir Hayvan Hastanesine kedisinin yüksekten düşme olayı sonrası yürümede isteksizlik, arka bacaklar üzerine basmada güçlük ve ayağa kalkamama şikâyetiyle başvurduğu, Büyükşehir Hayvan Hastanesi Veteriner Hekimi ... 'ün, başvuru sahibinin kedisini muayeneye aldığını, genel ve ortopedik muayene sonucunda pelvis (kalça) bölgesinde ve sakral (kuyruk sokumu) omurlarda ağrı hassasiyetini tespit ettiğini, başvuru sahibi .' a muayenesi yapılan kedinin çok agresif ve hırçın tavırlarından dolayı röntgeni sedasyon (anestezi) altında yapılmasının uygun olacağını ancak sedasyonun yüksekten düşmesinden dolayı yan etkisinin olabileceğinin, bu yan etkiler içinde hastanede gerekli tetkikler bulunmadığından röntgenin İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesinde çekilmesinin daha uygun olacağını belirttiğini, ancak hayvan sahibinin bu bilgilendirmelere rağmen kedisinin hastanede röntgenin çekilmesini istediğini ve hayvan sahibinin kendi isteği doğrultusunda da kedisinin röntgeninin çekildiğini,

2.2. Röntgeni çekilen kedinin; röntgenin çekimi esnasında tırnağının kanamasının; kedinin agresif ve çok hırçın olması ve hayvanın tırnağını bir yere çarpmasından kaynaklı olduğu, tırnakta kopma olmadığı sadece parmak dokusunda çarpmadan dolayı pasif ve kendiliğinden duran bir kanama olduğu bilgisinin hasta sahibine ifade edildiği, bu nedenle hasta sahibinin kedisinin tırnağının kopması ve kanamasıyla ilgili röntgen çekimi esnasında yardımcı personelin hayvanı tutması esnasında aşırı ve bilinçsiz kuvvet uygulaması ve tırnağını masanın kenarına taktığı iddialarının kabulünün mümkün olmadığı, zira kedilerin fizyolojik yapıları gereği zaten çok hareketli hayvanlar olduğu, özellikle röntgeni çekilen kedinin bu hareketliliğinin yanında agresif ve hırçın olmasının da bunun göstergesi olduğu, bununla birlikte hasta sahibinin; ertesi gün 06/07/2017 tarihinde kedisini Veteriner Fakültesine götürdüğünde tırnak kırılması ve kanamasının olduğu ile alakalı şikâyet ve müracaatının olmadığı bu durumun hem hasta sahibinin fakülteadaki ifadesinden hem de Veteriner Fakültesinin tedavi ve tetkiklerinden tırnakla ilgili herhangi bir işlemin yapıldığına ilişkin bilgi ve belge sunulmadığından anlaşıldığını,

2.3. Şikâyetçi tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesine kedisi ile ilgili çekilen muayene ve röntgen bedeli olan 137,00 TL makbuz karşılığı ödeme yapıldığı,

2.4. Bahse konu şikayetle ilgili olarak başvuranın, hastasını hastaneye getirip işlemleri tamamlandığından, hastaneden ayrılınca kadar herhangi bir itirazı ve tartışması olmadığı, söz konusu durumun muayeneyi yapan Veteriner Hekimin tarafından belirtildiği, bu nedenle bahse konu şikayetle ilgili olarak başvuranın Belediyenin Beyaz Masa birimine yapılan 06/07/2017 tarihli ve I4231479962 nolu ve 29/08/2017 tarihli ve I - 4585912925 nolu başvurularına ilişkin e-mail olarak yapılan cevaplandırma dışında herhangi bir yazışma bulunmadığı,

2.5. Hasta sahibinin 05/07/2017 tarihinde kedisini Hayvan Hastanesine getirdiğinde hayvanı ile ilgili kendisine yapılan bilgilendirmelere karşı herhangi bir itirazda bulunmadığı, tutum ve davranışında da olumsuz tavrı olmadığı, ancak aynı gün 05/07/2017 tarihinde akşam saatlerinde hastaneyi telefonla arayarak Veteriner Hekim ...' e ilk muayenede söylendiği gibi kedinin ayağa kalkamadığı, bunun da röntgen esnasında olduğunu düşündüğünü ilettiği, Veteriner Hekimin de mesai saati bitmek üzere olduğundan yarın 06/07/2017 tarihinde tekrar muayeneye gelmesini söylediği, ancak hasta sahibinin şikayet dilekçesinde yapmış olduğu açıklamalarından da anlaşılacağı üzere hastaneye güveni kalmadığından, fakülteye kendi isteğiyle gittiği, hasta sahibinin 06/07/2017 tarihinde Büyükşehir Hayvan Hastanesini tekrar aradığında ilgili veteriner hekime, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesine götürdüğü, yapılan muayenesinde hayvanın bacağının çıktığı ve bu olayında Büyükşehir Hayvan Hastanesinde çekilen röntgen esnasında olduğunu iddia ettiği, Veteriner Hekimin bu telefon görüşmesi üzerine hayvanın hastanede çekilen röntgenini tekrar değerlendirdiğinde sol kalça eklemide çıkık olduğunu (sol caput femoris luxationu) fark ederek hasta sahibini telefonla tekrar arayıp hayvanın sol bacağına çıkık olduğunu ancak ilk muayenesinde o andaki iş yoğunluğu, hayvanın agresif ve hırçın olmasından etkilenererek çekilen röntgende çıkık olduğunu göremediğini belirterek özür beyan ettiği,

2.6. Başvuranın 06/07/2017 tarihinde 1-4231479962 başvuru numarası ile Belediyenin Beyaz Masa Birimine yapmış olduğu başvurusuna verilen cevabi yazıda hayvan ile ilgili çekilen röntgende kalça çıkığının olduğu ancak Veteriner Hekim tarafından tanı konup, ifade edilemediğinin belirtildiğini, Veteriner Hekimin; hayvanın hastaneye getirildiğindeki genel ve ortopedik muayenesinde pelvis (kalça) bölgesinde ve sakral omurlarında ağrı hassasiyetini almış olması ve çıkık olabileceği düşüncesiyle de röntgen çekirtmiş olmasının kediyle ilgili teşhis vakasının doğru değerlendirildiğini ancak Veteriner Hekimin iş yoğunluğu, hayvanın agresif ve hırçın olması nedeniyle çekilen röntgenin o anda tam olarak değerlendirilemediği, Beyaz Masa başvurusuna verilen cevaptaki açıklamanın Veteriner Hekimin hatalı olduğunu göstermediğini, zira Veteriner Hekimin hasta sahibinin kendisini genel ve ortopedik muayeneleri sonucunda pelvis bölgesinde ve sakral

omurlarda ağrı hassasiyeti almış olması ve çıkık olabileceği düşüncesiyle de röntgen çekirmiş olduğu kedi ile ilgili teşhis vakasının doğru değerlendirildiğini gösterdiğini, bu nedenle başvuranın İBB Hayvan Hastanesine yapmış olduğu 137 TL'nin iadesi ve İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesine yapmış olduğu 340 TL masrafın İstanbul Büyükşehir Belediyesince karşılanması için yapılacak herhangi bir idari işlem bulunmadığı,

2.7. Başvuranın idare tarafından geri ödeme talebinin reddedilmesine ilişkin olarak; hasta sahibinin kedisini 05/07/2017 tarihinde Fatih İlçesindeki Hayvan Hastanesine getirdiğindeki beyanında kedisinin yüksekten düşme olayı sonrasında yürümesinde isteksiz, arka bacaklar üzerine basmada güçlük olduğu ve ayağa kalkamama şikayeti ile başvurduğunun hastayı kabul eden Veteriner Hekim e ifade edildiği, zira veteriner hekimlikte hayvan muayenesine başlanırken hasta sahibinden hasta ile ilgili olayın öncesi ve sonrasına dair bilgilendirilme (anamnez) yapılmasının istendiği, ancak hasta sahibinin gerek Kurumumuza gerekse de Belediye' ye beyaz masa aracılığıyla yaptığı başvurusunda, hayvan hastanesinde kedinin ilk muayene ve kontroldeki ifadesinden bahsetmeden, hayvanın yüksekten düştüğünü belirtmeden doğrudan röntgen esnasında kedinin tırnağının takılması ve zorlanmadan kedinin kalçasının çıktığı iddiasında bulunduğunu, halbuki İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesindeki muayenesinde kedinin tırnağının takılmasına bağlı zorlamadan dolayı çıkık oluştuğuna dair bir belge sunmadığını, bu nedenle başvuranın kedisine ilgili fakülteden de bir belge sunmadan tırnağının takılmasından dolayı uygulanan aşırı güç ve kuvvetin etkisiyle hastanelerinde çıkık oluştuğu iddiasının kabulünün mümkün olmadığı, zira kedinin hastaneye ilk getirilmesinde hasta sahibinin kedisinin yüksekten düştüğünü belirtmesi ve kabullenmesi ile hayvanda bulunan çıkık olgusunun yüksekten düşmeden kaynaklı, arka ayakları üzerine düşerek kalça eklemlerinin maruz kaldığı basınçtan meydana geldiğini gösterdiği,

2.8. Şikayet konusu talebe ilişkin kendileri tarafından açılmış dava bulunmadığı ve şikayet sahibi tarafından da Kurumları aleyhine açılmış bir davanın bulunmadığı belirtilmiştir.

3. Kurumumuzun 27/11/2017 tarih ve E.14714 sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesinden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. **İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı tarafından gönderilen 27/12/2017 tarih ve 315014 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;**

3.1. Cerrahi Anabilim dalı polikliniğinde 201709315 protokol numarası ile muayenen edilen kedinin; 06/07/2017 tarihinde çekilen röntgeninde sol coxofemoral eklemden luksasyon belirlendiği ve anestezi altında kapalı olarak yerine yerleştirildiği ve

17/07/2017’de kontrol röntgenlerinde kalça eklemının yerinde olduğunun belirlendiği ifade edilmiştir.

4. Kurumumuzun 12/03/2018 tarih ve E.3934 sayılı yazısı ile şikâyet başvurusunun çözüme kavuşturulması amacıyla İstanbul İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. İstanbul Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından gönderilen 19/03/2018 tarih ve E.828679 sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle;

4.1. “İtfaiye Caddesi Suyolu SokakNo:1 Fatih/İSTANBUL ” adresinde 6343 sayılı Kanunun 8. Maddesi ile 5996 Kanunun 11. Maddesine göre çıkartılan 21 Aralık 2011 tarih ve 28149 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği” kapsamında faaliyet gösteren Bakanlıktan ruhsatlı hayvan hastanesi bulunmadığını, ancak söz konusu adreste, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında sahipsiz hayvanlara yönelik faaliyet gösteren hayvan tedavi ve rehabilitasyon merkezi bulunduğu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 15/09/1978 tarihli Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesinin 1. maddesinde; “Bütün hayvanlar yaşam önünde eşit doğar ve aynı var olmak hakkına sahiptir.”,

5.1. 2. maddesinde; “Bütün hayvanlar saygı görme hakkına sahiptir. Bir hayvan türü olan insan, öbür hayvanları yok edemez. Bu hakkı çiğneyerek onları sömüremez. Bilgilerini hayvanların hizmetine sunmakla görevlidir. Bütün hayvanların insanlarca gözetilme, bakılma ve korunma hakları vardır.”,

5.2. 3. maddesinde; “Hiçbir hayvana kötü davranılmaz, acımasız ve zalimce işlem yapılamaz.”,

5.3. 4. maddesinde; “Hayvanları koruma ve savunma kuralları, hükümet düzeyinde temsil olunmalıdır. Hayvan hakları da insan hakları gibi yasa ile korunmalıdır.”,

6. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, Bilgi Edinme Ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı” başlıklı 74 üncü maddesi; “... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler ... ” ,

6.1. 125. maddesinde; "...îdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.",

7. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrası; "Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.",

8. 01/07/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun "İlkeler" başlıklı 4. maddesinde; "...j) Yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri ve hastaneler kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlamaları ve eğitim çalışmaları yapmaları esastır... ",

8.1. "Cerrahi Müdahaleler" başlıklı 7. maddesinde; "Hayvanlara tıbbî ve cerrahi müdahaleler sadece veteriner hekimler tarafından yapılır.",

8.2. "Yasak Müdahaleler" başlıklı 8. maddesinde; "Bir hayvana tıbbî amaçlar dışında, onun türüne ve etolojik özelliklerine aykırı hale getirecek şekilde ve dozda hormon ve ilaç vermek, çeşitli maddelerle doping yapmak, hayvanların türlerine has davranış ve fizikî özelliklerini yapay yöntemlerle değiştirmek yasaktır",

9. Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği İle Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 5. maddesinde "Veteriner hekimlerin vazife ve yetkileri aşağıda yazılı fıkralarda gösterilmiştir:

a) Hayvanları muayene, hayvan hastalıklarını tedavi etmek ve hayvanlar üzerinde muktedir olabildiği her türlü ameliyatı yapmak, ihtisası icap ettiren ahvalde ise mütehassıs (Veteriner hekim) e müracaatı tavsiye etmek;

b) Hayvanların vasıfları ve sağlık durumları hakkında rapor vermek;

c) Kara ve deniz hayvanlarından elde edilen gıdai, sınai maddelerle mamullerini, hayvan yemi olarak kullanılan maddelerin muayene ve ihtisas sahibi ise tahlil etmek;

d) (Veteriner hekim) likte tatbik olunan her türlü aşı, serum, biyolojik maddelerle müstahzaratı (ihtisas sahibi olmak ve bu maksatların tahakkuku için tedvin olunmuş hususi kanunların hükümlerine uymak şartıyla) ihzar, muayene,tahlil etmek ve bu gibi

hususatta rapor verebilmek;

e) Eczanesi bulunmayan yerlerde hayvan hastalıklarında kullanılan her nevi aşı, serum, müstahzar ve biyolojik maddeleri muhtevi bir ecza dolabı tesis eylemek ve bu ilaçları satabilmek;

f) Memleket hayvancılığının ıslah ve inkişafını engelleyici hareketleri, ve bulaşıcı hayvan hastalıklarını görür veya işitirse en kısa bir zamanda keyfiyetten resmi makamları haberdar etmek ve istilai mahiyet arz eden vakayide ise derhal muktedir olabileceği önleyici tedbirlere girişmek ve zootekni sahasında haiz olduğu ilmi salahiyetini kullanmak.”,

9.1. 10. maddesinde “Veteriner hekimler, hastane, laboratuvar ve muayene yerlerinde muayene ve tedavileri için getirilen hayvanların eşkalini, sahiplerinin adreslerini, hastalık durumlarını, tedavi şekillerini, yazmak üzere yönetmeliğindeki örneğine uygun gündelik bir protokol defteri tutmaya mecburdurlar. Bu defterlerin sayfaları kayıtlı bulundukları veteriner dairesi tarafından numaralanır ve mühürlenir. Tedavi ve ücretlerden doğacak davalarda işbu defterlerdeki kayıtlar esastır.”,

10. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu’nun “Veteriner hizmetleri ile ilgili faaliyet onayları ” başlıklı 11. maddesinde; “Bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren muayenehane, klinik, poliklinik, hayvan hastanesi, ev ve süs hayvanı satış yerleri, hayvan eğitim ve barınma yerleri, otel hizmeti veren hayvan bakımevleri, hayvan pazar ve borsaları, damızlık kümes ve kuluçkahaneler, hayvan hastalıkları teşhis, analiz ve üretim laboratuvarları ile deney hayvanı üretici ve tedarikçileri Bakanlıktan onay almak ve istenen kayıtları tutmakla yükümlüdür. Birinci fıkra kapsamındaki muayenehane, klinik ve polikliniklerin açılması için yalnızca veteriner hekimlere onay verilir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir. ”,

10.1. “Hayvan sağlığı, hayvan refahı ve zootekni ile ilgili yaptırımlar” başlıklı 36. maddesinde “...i) 11 inci madde gereğince Bakanlıktan onay almadan faaliyette bulunanlara beş bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve bunlar faaliyetten men edilir. İstenen kayıtları tutmayanlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

11. Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4. maddesinde; “...n) Hayvan hastanesi: Evde ya da sokakta yaşayan hayvanların ayakta veya yatarak teşhis ve tedavilerinin yapıldığı yeri,

ğ) Sorumlu veteriner hekim: Belediye bakımevlerinde yasalarla belirlenmiş hizmetleri ve

sorumlulukları yerine getirecek olan veteriner hekimi,

h) Tür: Birbirleriyle çiftleşebilen ve üreme yeteneğine sahip verimli döllere verebilen popülasyonu,

ı) Veteriner hekim: 6343 sayılı Kanun uyarınca mesleğini icra eden ve bu Kanunun 5 inci maddesinde sıralanan görev ve yetkileri kullanan ve bu Yönetmeliğin tatbikinde görevlendirilen veteriner hekimleri..”,

11.1. “ Sorumlu veteriner hekimin görev ve sorumlulukları” başlıklı 9. maddesinde; “Sorumlu veteriner hekimler;

a) Bağlı bulunduğu kurum, kuruluş ve tüzel kişilerle birlikte çalıştığı yerin mevcut mevzuata uygun bir şekilde faaliyet göstermesinden ve bu yerlere hayvanların kabul edilip uygun şartlarda bakılmasından, kayıtların tutulmasından, hayvanlara aşılama, ilaçlama, kısırlaştırma ve işaretleme yapılmasından, alet ve malzemelerin temizlik ve dezenfeksiyonundan, atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermesini önleyecek tedbirlerin alınmasından,

b) Görev yaptığı geçici bakımevinde, 3285 sayılı Kanuna tâbi ihbarı mecburî hastalık çıktığında durumu resmî makamlara haber vermekle ve ilgililerce alınacak yasal tedbirleri uygulamakla,

c) Bağlı bulunduğu bölgenin veteriner hekimleri odası tarafından hazırlanarak onaylanmış ve çalışmasına izin verildiğine dair belge ile çalışma saatlerini gösterir belgeyi geçici bakımevinde görülebilir bir yere asmakla görevli ve sorumludur.”,

12. Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğinin “Çalışma saatleri” başlıklı 15. maddesinde;

“Hastaneler 24 saat hizmet verir. En az bir veteriner hekim gece nöbeti tutar. Nöbetçi hekime yardımcı sağlık hizmetleri personeli ile yardımcı personel eşlik eder.”,

12.1. “Dosyalama” başlıklı 16. Maddesinde; “Hastanede, gelen hayvan ve sahiplerine ait bilgilerin kaydedildiği, sayfaları il müdürlüğü tarafından mühürlü ve onaylı Ek-5'teki örneğe uygun klinik protokol defteri tutulması zorunludur. İtilaflarda bu defter kayıtları esas alınır.”,

13. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliğinin 86. maddesinde;

“Veteriner hekim, bilimsel yöntemlere uyarak teşhis koyar ve gereken tedaviyi yapar...”,

14. Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının “Veteriner hekimin görev ve ödevleri” başlıklı 5. maddesinde; “Veteriner hekimin öncelikli görevi, hastalıkları önlemeye ve bilimsel gerekleri yerine getirerek hastaları iyileştirmeye çalışarak hayvanların yaşamını ve sağlığını korumaktır. Meslek uygulaması sırasında insan onurunu gözetmesi de hekimin öncelikli ödevidir. Hekim bu yükümlülüklerini yerine getirebilmek için gelişmeleri yakından izler.”,

14.1. “Etik ilkeler” başlıklı 6. maddesinde; “Görevlerini yerine getirirken, veteriner hekimin uyması gereken evrensel veteriner hekimlik etik ilkeleri yararlılık, zarar vermeme, adalet ve özerklik ilkeleridir. ”,

14.2. “Veteriner hekimliğin kötü uygulaması” başlıklı 13. maddesinde; “Bilgisizlik deneyimsizlik ya da ilgisizlik nedeniyle bir hayvanın zarar görmesi veteriner hekimliğin kötü uygulanması anlamına gelir.”,

14.3. “Hasta haklarına saygı” başlıklı 21. maddesinde; “Veteriner hekim hastasının sağlığı ile ilgili kararlar alırken bilgilendirme hakkı, aydınlatılmış onam hakkı, tedaviyi kabul ya da red hakkı, vb. Hasta haklarına saygı göstermek zorundadır.”,

14.4. “Muayenesiz tedavi yasağı” başlıklı 23. maddesinde; “Veteriner hekim, acil vakalar gibi zorunlu durumlar dışında hastasını bizzat muayene etmeden tedavisine başlayamaz.”,

14.5. “Tedaviyi üstlenmeme veya yarıda bırakma” başlıklı 25. maddesinde; “Veteriner hekim ancak veteriner hekimlik bilgisini gerektiği gibi uygulayamayacağına karar verdiğinde ve hastasının başvurabileceği başka bir veteriner hekim bulunduğu durumlarda, hastanın bakımını ve tedavisini üstlenmeyebilir veya yarıda bırakabilir. Yukarıdaki koşullarda tedaviyi bırakacak hekim, bu durumu ve hastanın sağlığının tehlikeye düşmeyeceğini hayvan sahiplerine anlatır ve onları başka olanaklar konusunda bilgilendirir. İkinci veteriner hekim bulunmadan veteriner hekim hastasını bırakamaz. Veteriner hekim tedaviyi üstlenen meslektaşına hasta hakkındaki tüm bilgileri aktarmakla yükümlüdür.”,

14.6. “Aydınlatılmış onam” başlıklı 26. maddesinde; “Veteriner hekim hasta sahibini hastanın sağlık durumu ve konuları tanı, önerilen tedavi yönteminin hastanın sağlığı için taşıdığı riskler, verilen ilaçların kullanılışı ve olası yan etkileri önerilen tedaviyi kabul etmemesi durumunda hastalığın yaratacağı sonuçlar, olası tedavi seçenekleri ve riskleri konusunda aydınlatır. Bilgiler hayvan sahibi tarafından anlaşılabilir biçimde

verilmelidir. Hasta sahibinin özgür ve aydınlatılmış onamı ile yapılabilir. Alınan onam; baskı, tehdit, eksik aydınlatma ya da kandırma yoluyla alındıysa geçersizdir.

Acil durumlarda hayvan sahibinin izni alınır. Veteriner hekim hayvan sahibinin izin vermemesinin kötü niyete dayandığını düşünüyor ve bu durum hastanın yaşamını tehdit ediyorsa durum adli mercilere bildirilerek izin alınmalıdır. Bunun mümkün olmaması durumunda veteriner hekim başka bir meslektaşına danışmaya çalışır ya da yalnızca yaşamı kurtarmaya yönelik girişimlerde bulunur. Acil durumlarda müdahale etmek hekimin taktirindedir. Tedavisi yasalarla zorunlu kılınan hastalıklar hayvan sağlığı ve toplum sağlığını tehdit ettiği için sahibinin aydınlatılmış onamı alınması da gerekli tedavi yapılır.

Hayvan sahibi vermiş olduğu aydınlatılmış onamı dilediği zaman geriye alabilir.”,

14.7. “Uluslararası sözleşmelere uyma zorunluluğu” başlıklı 33. maddesinde; “Her veteriner hekim tüm hayvan hakları belgelerine ve veteriner hekimlikle ilgili ortak kurallara uymakla yükümlüdür.”, hükümleri mevcuttur.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; idarenin eyleminin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu tespit edildiğinden, hazırlanan “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

16. Başvurucu ..., 1 numaralı paragrafta ayrıntılarına yer verilen başvurusunda; İBB Hayvan Hastanesi’nde kediye tutmaya çalışan görevlilerin aşırı güç kullanarak hayvanın bacağına çıkmasına, tırnağının kırılmasına neden olduklarını ve veteriner hekim ...’ün buna ilaveten röntgeni yanlış değerlendirdiğini iddia ederek; İBB Hayvan Hastanesi’ne ödenen 137 TL ve İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi’ne ödenen 340 TL’nin kendisine ödenmesini ve veteriner hekim ... ve diğer sorumlular hakkında soruşturma başlatılmasının talep etmektedir.

17. 15 Ekim 1978 tarihinde UNESCO Merkezi’nde ilan edilen ve 1989 yılında Hayvan Hakları Birliği tarafından tekrar düzenlenerek 1990 yılında halka açıklanan Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesinde; bütün hayvanların; yaşam önünde eşit doğdukları ve aynı var olma hakkına sahip oldukları, insanlarca gözetilme, bakılma ve korunma hakları

bulunduğu, hiçbir hayvana kötü davranılmayıp, acımasız ve zalimce işlem yapılamayacağı, hayvan haklarının da insan hakları gibi yasa ile korunması gerektiği ifade edilmiştir.

18. Bu kapsamda hayvanların rahat yaşamalarını, iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını ve her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kabul edilmiştir. Kanunun 7. Maddesi gereğince de hayvanlara **tıbbî ve cerrahi müdahalelerin yalnızca veteriner hekimler** tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

19. Hizmetlerinin yürütülmesine ve veteriner hekimlerin uyması gereken kurallara ilişkin usul ve esasları düzenleyen 6343 Sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği İle Odalarının Teşekkül Tarzına Ve Göreceği İşlere Dair Kanunda da Hayvanları muayene, hayvan hastalıklarını tedavi etmek ve hayvanlar üzerinde muktedir olabildiği her türlü ameliyatı yapmak, veteriner hekimlerin görevi olarak düzenlenmiştir.

20. Türkiye'de veteriner hekimlik yapma hakkını kazanmış olup, mesleğini uygulayan tüm veteriner hekimleri kapsayan ve mesleklerinin gereklerini yerine getirirken uymaları zorunlu olan **Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kurallarında'** da her veteriner hekimin tüm hayvan hakları belgelerine ve veteriner hekimlikle ilgili ortak kurallara uymakla yükümlü olduğu, aynı zamanda görevlerini yerine getirirken evrensel veteriner hekimlik etik ilkeleri olan yararlılık, zarar vermeme, adalet ve özerklik ilkelerine de uyması gerektiği, **öncelikli görevinin, hastalıkları önlemeye ve bilimsel gerekleri yerine getirerek hastaları iyileştirmeye çalışarak hayvanların yaşamını ve sağlığını korumak olduğu, hastasının sağlığı ile ilgili kararlar alırken bilgilendirme hakkı, aydınlatılmış onam hakkı, tedaviyi kabul ya da red hakkı, vb. hasta haklarına saygı göstermek zorunda olduğu düzenlenmiştir.**

21. Somut olayda; Başvuran beyaz masa ve kurumumuza yazdığı dilekçelerinde; **Kedisinin kuyruğunda bir problem olduğu için 05/07/2017 Çarşamba günü Fatih semtinde bulunan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesine gittiklerini ifade etmekte iken, İdare 14/11/2017 tarihli cevabi yazısında ve 24/10/2017 tarihli veteriner başhekim ve müdür yardımcısı tarafından tutanak ismiyle imza altına alınmış beyanda;** (Tutanak bir olayı, durumu kayıt altına almak amacıyla; söz konusu durumun ilgilileri tarafından imzalanarak oluşturulmuş bir belgedir. Tutanağı tutanlar ile olayın taraflarının adı soyadı ve unvanları ile birlikte imzaları da bulunmalıdır. Yine imza atmaktan kaçınan olur ise, imzadan imtina etti şeklinde tutanağa not düşülmelidir. Dolayısı ile idare tarafından "Tutanak" şeklinde gönderilen belge olayın

taraflarının imzasını içermediği ve olay tarihi olan 05/07/2017’de değil de olayın meydana geldiği tarihten yaklaşık 3 ay sonra 24/10/2017’de düzenlendiği tespit edildiğinden, somut olayda tanık beyanı olarak dikkate alınmıştır.) **başvuru sahibinin,** kedisinin yüksekten düşme olayı sonrası yürümede isteksizlik, arka bacaklar üzerine basmada güçlük, yaklaşık 2 haftadan beri kuyruk düşmesi ve ayağa kalkamama, şikâyetiyle başvurduğunu iddia etmektedir.

22. Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kuralları veteriner hekimin, acil vakalar gibi zorunlu durumlar dışında hastasını bizzat muayene etmeden tedavisine başlayamayacağını, 6343 sayılı Kanun ise; Veteriner hekimlerin, hastane, laboratuvar ve muayene yerlerinde muayene ve tedavileri için getirilen hayvanların eşkalini, sahiplerinin adreslerini, hastalık durumlarını, tedavi şekillerini, yazmak üzere **yönetmeliğindeki örneğine uygun gündelik bir protokol defteri tutmaya mecbur olduğunu,** bu defterlerin sayfalarının kayıtlı bulundukları veteriner dairesi tarafından numaralanıp, mühürleneceğini, tedavi ve ücretlerden **doğacak davalarda bu defterlerdeki kayıtların esas alınacağını düzenlemektedir. Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğinin; “Dosyalama” başlıklı 16 ıncı maddesinde;** hastaneye, gelen hayvan ve sahiplerine ait bilgilerin kaydedildiği, sayfaları il müdürlüğü tarafından mühürlü ve onaylı, yönetmeliğin ekinde yer alan örneğe uygun bir **klirik protokol defteri** tutulması zorunlu olduğu ve itilaflarda bu defter kayıtlarının esas alınacağı hükme bağlanmış olup; Yönetmeliğin **EK-5 de yer alan klinik protokol defterinde** sıra numarası, muayene tarihi, hayvan sahibinin adı ve soyadı, adresi, hayvanın tür ırk cinsiyet yaş kimlik numarası, **hastanın şikayeti, teşhis edilen hastalık, tedavi şekli reçete bilgileri,** veteriner hekimin adı, soyadı, bilgilerinin yer aldığı ancak idareden istenilen ve 28/02/2018 tarih ve 5812 sayılı evrak ile kayıt altına alınan hasta kabul defterinde yalnızca kayıt, tarih, isim ve adres, ırkı, cinsiyet, yaşı, teşhis, yapılan işlem, not bölümlerinin bulunduğu, **hastanın şikayeti, tedavi şekli, reçete bilgilerini içeren bölümlerin olmadığı anlaşıldığından; idarenin hasta kayıt defterinin yönetmelik maddesine aykırı olduğu tespit edilmiştir. Kanun ve Yönetmeliğin “itilaflarda bu defter kayıtlarının esas alınacağı” hükmü esas alındığında hastanın ne tür bir şikayet ile geldiği hususunda somut kanıt bulunamamıştır.**

23. Tıbbi müdahale; sağlığa yönelik herhangi bir noksanlık veya hastalığı teşhis, tedavi etmek; tedavinin mümkün olmadığı hallerde hastalığı hafifletmek, ilerlemesini ve kötüye gitmesini önlemek, acıları dindirmek amacıyla Kanunda yetkilendirilmiş, ehil kişiler tarafından gerçekleştirilen fiiller olup, amaçlarına göre de; 6 sınıfa ayrılmaktadır. Bunlar; eğitim amaçlı tıbbi araştırma ve denemeler, önleme amaçlı tıbbi müdahaleler, teşhis etme amaçlı tıbbi müdahaleler, estetik amaçlı tıbbi müdahaleler, iyilik halinin devam

ettirilmesine yönelik tıbbi müdahalelerdir. Teşhis etme amaçlı tıbbi müdahaleler ise röntgen ve laboratuvar tetkikleri, vücuttan doku alıp incelenmesi, biyopsi uygulaması vb.dir. (Halide Savaş, “Yargıya Yansıyan Tıbbi Müdahale Hataları Tıbbi Malpraktis-Tıbbi Davaların Seyri Ve Sonuçları”, Seçkin Yayıncılık, 2013, s 27-28)

24. Hayvanlara karşı yapılan tıbbi müdahaleler çok çeşitli olup, bunlardan biri de tedavi amaçlı tıbbi müdahaledir. Sahipli hayvanlarda tıbbi müdahaleler ancak sahibinin onayı ile olabilir. İnsanlarda tıbbi müdahalede olduğu gibi, hayvanlarda da tıbbi müdahalede onay ancak, yapılacak tıbbi müdahalenin konusunda yarar ve rizikoları ile aydınlatılmış olması koşulu ile hukuka uygundur.(Prof Dr. Şeref ERTAŞ “Çevre Hukuku Ve Hayvan Hakları Hukuku”, İleri Kitapevi, Ocak, 2012, s.489-490)

25. Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kurallarının 26 ncı maddesi; hayvanlar üzerinde yapılacak tıbbi müdahalenin hasta sahibinin özgür ve aydınlatılmış onamı ile yapılabileceğini veteriner hekimin hasta sahibini, hastanın sağlık durumu ve konulan tanı, önerilen tedavi yönteminin hastanın sağlığı için taşıdığı riskler, verilen ilaçların kullanılışı ve olası yan etkileri önerilen tedaviyi kabul etmemesi durumunda hastalığın yaratacağı sonuçlar, olası tedavi seçenekleri ve riskleri konusunda aydınlatması gerektiğini ve hatta bilgilerin de hayvan sahibi tarafından anlaşılabilir biçimde verilmesi gerektiğini, alınan onamın, baskı, tehdit, eksik aydınlatma ya da kandırma yoluyla alındıysa geçersiz olacağını, kural olarak acil durumlarda dahi hayvan sahibinin izninin alınacağını, ancak hekimin, hayvan sahibinin izin vermemesinin kötü niyete dayandığını düşünüyor ve bu durum da hastanın yaşamını tehdit ediyorsa durumu adli mercilere bildirerek izin alması gerektiğini, bunun mümkün olmaması durumunda da başka bir meslektaşına danışarak ya da yalnızca hastanın yaşamını kurtarmaya yönelik girişimlerde bulunabileceğini, acil durumlarda müdahale etmenin hekimin taktirinde olduğunu, tedavisi yasalarla zorunlu kılınan hastalıklar hayvan sağlığı ve toplum sağlığını tehdit ettiği için sahibinin aydınlatılmış onamı alınmadan gerekli tedavinin yapılacağını, hayvan sahibinin de vermiş olduğu aydınlatılmış onamı dilediği zaman geriye alabileceği düzenlemiştir.

26. Somut olayda; Başvuran beyaz masa ve kurumumuza yazdığı dilekçelerinde; röntgen çekilmesi gerektiğinin söylediğini ifade etmiş, idare ise 14/11/2017 tarihli cevabi yazısı ve 24/10/2017 tarihli veteriner başhekim ve müdür yardımcısı tarafından imza altına alınmış tanık beyanında; başvuru sahibi ...' a muayenesi yapılan kedinin çok agresif ve hırçın tavırlarından dolayı röntgenin sedasyon (anestezi) altında yapılmasının uygun olacağını ancak sedasyonun yüksekten

düşmesinden dolayı **yan etkisinin olabileceğinin, bu yan etkiler içinde hastanede gerekli tetkikler bulunmadığından röntgenin İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesinde çekilmesinin daha uygun olacağının belirtildiğini, ancak hayvan sahibinin bu bilgilendirmelere rağmen kendisinin hastanede röntgenin çekilmesini istediğini ve hayvan sahibinin kendi isteği doğrultusunda da kedisinin röntgeninin çekildiğini iddia etmektedir.**

27. Hukukumuzda aydınlatmanın yapılması gerektiğine ilişkin doğrudan düzenlemeler bulunmasına rağmen bu aydınlatmanın şekline ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Uygulamada aydınlatmanın şekli hususu hekimin takdirine bırakılmıştır. Ancak her ne kadar aydınlatmanın veya rızanın yazılı olarak yapılması koşulu bulunmasa da; aydınlatmanın ve rızanın yazılı olarak yapılması ispat açısından hekimlere tavsiye edilmektedir. Zira hukukumuzda hekimin aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğine ilişkin ispat hekime yüklenmiştir. Aydınlatma bir hukuki işlem olmadığından her türlü delil ile ispat edilebilir. Ancak şahitle ispat çok olağanüstü hallerde mümkün kılınmalıdır. (Hakan Hakeri, Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, s.133-136)

28. Kurumuzun 12/09/2014 tarih ve 2014/1246 sayılı Tavsiye Kararında da; Şikayetçinin operasyon ve sonrasındaki takip ve tedavileri ile ilgili olarak; hasta adına düzenlenen tıbbi kayıtların gerektiği şekilde sağlıklı tutulmadığı, hastanın operasyon öncesi aydınlatılması yükümlülüğünün gereği gibi yerine getirilmediği, başvurucunun mağdur edildiği dikkate alındığında, işlem ve eylemlerin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonucuna varılarak; hastalara uygulanacak tedavi ile yapılacak operasyonlar öncesinde ulusal ve uluslararası mevzuata uyarınca hastaların usulüne uygun olarak aydınlatılarak takip ve kontrollerinin yapılması ile bütün hasta kayıtlarının sağlıklı tutulmasını sağlayacak gerekli önlemlerin alınması, şikayetçinin sağlık sorununun giderilmesi amacıyla yapacağı harcamanın karşılığı olarak maddi ve olaydan dolayı çektiği elem ve ızdırabın karşılığı olarak talebi halinde tarafla uzlaşılacak veya takdir edilecek manevi tazminatın şikayetçiye ödenmesi konularında, TAVSİYEDE BULUNULMASINA karar verildiği dikkate alındığında; somut olayda tıbbi kayıtların gerektiği şekilde sağlıklı tutulmadığı anlaşılmakla birlikte hastanın röntgen öncesi aydınlatılması yükümlülüğünün de gereği gibi yerine getirildiği idare tarafından ispatlanamamıştır.

29. Uygulama hatası, tıbbi hata anlamına gelen (Malpraktis), Veteriner Hekimlik Meslek Etiği Kurallarında, Veteriner hekimliğin kötü uygulaması, bilgisizlik

deneyimsizlik ya da ilgisizlik nedeniyle bir hayvanın zarar görmesi olarak tanımlanmaktadır. Veteriner hekimliğin kötü uygulaması, hastalığın tedavi (müdahale) aşamasında olduğu gibi teşhis (müdahale öncesi) aşamasında veya bakım-gözetim (müdahale sonrası) aşamasında da ortaya çıkabilmektedir. **Veteriner hekimin uygulama hatasından dolayı sorumlu tutulabilmesi için kusurlu olması gerekmektedir.**

30. Hekimin müdahalesinin veteriner hekimlik biliminin verilerine, somut vakıya uygun olup olmadığının tespiti, teknik bilgiyi gerektirdiğinden bilirkişi incelemesine başvurulmuş olup 15/03/2018 tarihli ve 7461 sayılı bilirkişi raporunda;

30.1. Dosyada yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden, olaya konu olan kedinin yüksekten düşmüş olma olasılığının çok yüksek olduğunun anlaşıldığı, yüksekten düşme vakasının; kedilerde sıklıkla karşılaşılan, ciddi yaralanmalara ve hatta ölüme sebep olan önemli bir travmatik olay olduğu, hayvanın düşüş şekli, düştüğü yerin yüksekliği ve özelliklerine göre bacaklarda ve omurgada ciddi kırıklar, kalça çıkığı, beyin travması ve özellikle ilk 72 saat içinde hayvanda şok tablosu ve hatta ölüm şekillenmesine neden olabileceği, dosyada yer alan röntgen filminden ve tarafların açıklamalarından, şikâyetle konu kedinin kalça çıkığının bulunduğu, kalça çıkığının tanısının direkt röntgen ile yapılabildiği, genellikle basit olgularda çıkan eklem dikkatli şekilde el manipülasyonu ile yerine yerleştirilmekte iken çoğu zaman hastanın ameliyat edilmesinin de gerekebildiği,

30.2. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık Daire Başkanlığı Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü'nün şikâyet dilekçesine cevaben yazdığı dilekçeden ve tutanaktan müşteki ...'ın anamnezi doğrultusunda, kedisinin yaklaşık 2 hafta önce yüksekten düştüğü, bunun neticesinde yürümede isteksizlik, arka bacaklar üzerine basmada güçlük ve ayağa kalkamama şikâyetleri ile belediye hastanesine başvurduğunun anlaşıldığı, nitekim Veteriner Hekim ...'ün muayene bulgularının kalça bölgesindeki hassasiyeti doğruladığı, İBB Hayvan Hastanesi'nde çekilmiş olan direkt röntgen filmine (V/D pozisyonundaki) bakıldığında, röntgen kalitesi iyi olmasa da sol kalça eklemine anatomik pozisyonunun normal olmadığı ve uyluk kemiğinin (femur) kalça kemiği (koksa) ile eklem yaptığı yerden çıktığının görüldüğü, Ayrıca, gerek İBB Hayvan Hastanesi, gerekse İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde çekilen röntgenlerde çıkık olan sol taraf dikkatli incelendiğinde kalça bölgesi ve aynı taraftaki bacak kaslarının sağ tarafla kıyaslandığında atrofik (küçülme, azalma) olduğunun görüldüğü, kalça çıkıklarında hayvanın ağrıdan dolayı çıkan eklem tarafındaki bacağını kullanmak istemeyeceği, bunu da klinik semptom

olarak bacağını sürüyerek, güçsüz şekilde tutarak veya topallayarak göstereceği, söz konusu bacağını mümkün olduğunca kullanmamaya çalışacağı, kullanılmayan bacak kaslarının bir süre sonra çalıştırılmadığı için zayıflamaya ve küçülmeye (atrofi) başlayacağı, bu olayın belli bir süresi olmamakla birlikte, genellikle üzerinden 2-3 haftadan fazla zaman geçmiş çıkık vakalarında görüleceği, yüksekten düşme vakalarında hayvanların her zaman hayati tehlikesinin mevcut olduğu, bu nedenle ilk olarak şok sağaltımı denilen, durumunu stabil hale getirmek için medikal uygulamalara başvurulacağı, hayati tehlikenin 24, 48 hatta 72. saate kadar sürebileceği ve sağaltıma hayvanın genel durumu nasıl olursa olsun mutlaka devam edilmesi gerektiği, bu süreçte röntgen çekilmesi zorunluysa anestezi veya sedasyona (ilaç vererek sakinleştirme) almamaya özen gösterileceği, 72. saatten sonra gerekli görüldüğünde, röntgen çekiminin sedasyon altında yapılabileceği, özellikle agresif hayvanlarda hayati bir tehlike yoksa röntgen çekiminin mutlaka sedasyon altında yapılması gerektiği, kedilerin çoğunlukla zaptedilmekten hoşlanmayan hayvanlar olduğu, buna bir de ağrı, hassasiyet, mizaç eklendiğinde oldukça hırçınlaşabilecekleri, hem kendilerine hem de çalışanlara zarar verebilecekleri, Veteriner hekim ...'ün hayvanın yüksekten düşme anamneziyle geldiği için sedasyon veya anesteziye almak istememiş ve hasta sahibinin de kabul etmesiyle hastayı sakinleştirmeden röntgenini çekmeye çalışmış olduğu, ancak kendisinin de beyan ettiği üzere, hayvanın yüksekten düşme şüphesinin yaklaşık 2 hafta önceye dayandığı, bu durumun düşmeye bağlı oluşan şok yüzünden ortaya çıkabilecek hayati tehlikenin ortadan kalkması için yeterli bir süre olduğu, veteriner hekimin 2 hafta önce yüksekten düştüğü için sedasyona almak istemeyerek, mizaç olarak hırçınlığına ağrı da eklenmesiyle çok daha agresifleşen bir kediye güç kullanarak röntgen çekmesinin uygun olmadığı, bu durumun böyle hayvanlarda çok daha ciddi komplikasyonlara neden olabileceği, Veteriner hekim ...'ün, hırçın ve ağrısı olan bir hayvana zor kullanarak röntgen çekmek, çekmeye izin vermek suretiyle kusurlu bir davranış sergilediği kanaatine varıldığı,

30.3. Diğer bir açıdan değerlendirildiğinde, hayvan sahibinin şikayet dilekçesinde yüksekten düşme hikayesinden hiç söz etmemiş olmasının dikkat çekici olduğu, dosya içeriğinden anlaşıldığı kadarıyla kedinin şikayete konu olan sorununun en az 2 hafta öncesine dayanmakta olduğu, Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesi'nde çekilen röntgen filminde de kalça çıkığı görüldüğü ve hayvanın bu zaman zarfında söz konusu bacağına ilişkin hiçbir semptom göstermemiş olmasının olanaklı görülmediği, taraflar arasındaki anlaşmazlığın açıklık kazanabilmesi için, kedinin yüksekten düşme hikâyesi olup olmadığının netleştirilmesi gerektiğinin düşünüldüğü,

30.4. şikâyete konu olan olayın geçtiği yerin adının Büyükşehir Hayvan Hastanesi olduğu, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu gereği tüm yerel yönetimlerin, kurdukları geçici bakımevleri aracılığıyla sahipsiz hayvanlara aşı, kısırlaştırma ve rehabilitasyon hizmeti verme yükümlülüğü bulunduğu, Bu kapsamda hiçbir belediyenin sahipli hayvanlara hizmet verme yetkisinin bulunmadığı, ancak 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yayımlanarak yürürlük kazanmış olan Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği'ne uygun olarak hastane açan ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan ruhsat alan belediyelerin, bu hastane bünyesinde Bölge Veteriner Hekim Odası tarafından belirlenen alt sınır ücret tarifesine uygun olarak ücretlendirmek koşuluyla sahipli hayvanlara da sağlık hizmeti vermesinin mümkün olduğu, tarafların dosyada yer alan ifadelerinden, hastanede mesainin saat 16:00'da sona erdiği ve bu saatten sonra hasta kabul edilmediğinin anlaşıldığı, oysa, yukarıda anılan yönetmelik hükümleri gereği, hayvan hastanelerinin 24 saat hizmet verme zorunluluğu bulunduğu, Başvuranın dosyaya yansıyan öncelikli mağduriyetinin, saat 16:00'dan sonra hizmet verilmediği bilgisi iletildiği için kedisini aynı gün içinde hastaneye getirememiş olması olduğu, Yönetmelikte açık hüküm bulunmasına rağmen, hayvan hastanesinin 24 saat hizmet verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kusurlu bulunduğu,

30.5. Büyükşehir Belediyesi ve Veteriner Fakültesi'ne ait Hayvan Hastaneleri'nde çekilmiş olan röntgen filmleri incelendiğinde, her ikisinde de kalça çıkığının bulunduğu anlaşıldığı, Veteriner hekim ...'ün filmi ilk değerlendirdiğinde kalça çıkığı tanısını koyamamış olduğu ve bunun bir hata olduğunu kendisinin de ifade ettiği, Büyükşehir Belediyesi'nde çekilmiş olan filmin görüntü kalitesinin oldukça düşük olduğunun görüldüğü, ...'ün tanı koyamamasının bundan kaynaklandığı düşünülmekle birlikte, yönetmelik gereği en az 5 veteriner hekimin istihdam edilmiş olması gereken hayvan hastanesinde veteriner hekim ...'ün tanı için bir başka meslektaşıyla

konsültasyon yapmamış olmasının eksiklik olarak değerlendirildiği,

30.6. bununla birlikte, müştekinin öncelikli şikâyetinin Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nde kediyi tutmaya çalışan görevlilerin aşırı güç kullanarak hayvanın bacağının çıkmasına neden olmaları iddiası olduğu dikkate alındığında, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nde çekilen filmde de kalça çıkığının görülmesi ve bölge kaslarının görünümünden dolayı bu durumun yeni olmadığı anlaşılmaması nedeniyle bu iddianın ve dolayısıyla şikâyetin karşılıksız kaldığı sonucuna varıldığı,

30.7. Başvuranın talebinin, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'ne ödenen 137 TL ve İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne ödenen 340 TL'nin Büyükşehir Belediyesi tarafından kendisine ödenmesi olduğu, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'ne ödenen tutarın, yapılmış olan muayene ve tetkikin karşılığında ödenmiş olan bedel olup müştekiye geri ödenmesinin anlamlı olmadığı, Başvuranın, sorunun devam etmesi üzerine, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nin mevzuata aykırı olarak saat 16:00'da kapandığının söylenmesi ve sürecin kendisinde yarattığı güvensizlik nedeniyle kedisini İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne götürdüğü, burada röntgen çekimi, sedasyon ve kalça eklemine kapalı redüksiyonu (yerine yerleştirilmesi) işlemleri için 340 TL tahsil edildiği, Başvuranın, Büyükşehir Belediyesi tarafından karşılanmasını talep ettiği bu tutarın röntgen çekimi dışındaki kısmının kediyi sunulan sağlık hizmetinin karşılığı olduğu için bu talebinde anlamlı bulunmadığı, ancak başvuranın, tekrarlanmak zorunda kalınan röntgen çekim ücretine ilişkin mağduriyetinin bulunduğu,

30.8. kedinin kalça eklemine ilişkin tanının konulamaması, hastanenin mevzuata aykırı olarak erken saatte kapatılması, ayrıca röntgen görüntüsünün müştekiye verilmemiş olmasının tetiklediği sürecin, tekrar röntgen çekimi yapılmasıyla sonuçlanmış olduğu, kedisini Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne götürmek müştekinin kişisel tercihi olduğu ancak daha önce yapılmış olan bir röntgen çekimi için tekrar ödeme yapmak zorunda kalarak oluşan mağduriyetinin ise giderilmesi gerektiğinin değerlendirildiği,

30.9. Başvuranın kedisinin sol kalça eklemine bulunan çıkığın yeni olmadığı ve Büyükşehir Hayvan Hastanesi'ne başvurusundan önce de mevcut olduğu, dolayısıyla kedisinin kalçasının çıkmasına Büyükşehir Hayvan Hastanesi çalışanlarının neden olduğu iddiasının karşılıksız olduğu, Başvuranın mağduriyetinin temel kaynağının Büyükşehir Belediyesi'nin hayvan hastanesi işletme politikası ve mevzuata aykırı uygulamasının olduğu, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nde çekilen röntgen filminin görüntü kalitesinin düşük

olduğu, bu film üzerinden tanı koyamamış olan veteriner hekim ...'ün bir başka meslektaşının görüşüne başvurmadığı için kusurlu olduğu, ancak bu kusurunun kalça eklemine daha önceden çıkık bulunduğu açık olan kedinin durumuna ilişkin ek bir olumsuzluk yaratmadığı, sadece müşterinin bir başka sağlık kurumuna başvurmasıyla sonuçlanan ve mağduriyetini doğuran süreci tetiklediğı, Müştekinin mağduriyetinin giderilmesi için talep ettiğı, her iki hayvan hastanesinde yaptığı ödemelerin karşılığı olan toplam 477 TL'nin kendisine geri ödenmesinin gerekli ve olanaklı olmadığı, ancak Veteriner Fakóltesi'nde tekrar ödemek zorunda kaldığı röntgen ücretinden dolayı mağdur olduğu sonuç ve kanaatine varıldığı belirtilmiştir.

31. Hekim, tedavi sözleşmesi dolayısı ile hastaya gerekli tedavi yöntemini belirleyebilmek için öncelikle teşhis koymak zorundadır. Teşhis, bir hastalığın tanınması, tıbbi bir görüş ve değerlendirme demektir. İyi bir teşhis içinde hastalığın tam bir geçmişinin elde edilmesi, öykünün alınması gerekmektedir. **Hastalık öyküsünün alınması etkili teşhisin vazgeçilmez bir unsurudur. Hasta öyküsünün alınmaması veya eksik alınması ya da etkili olmayan bir öykü tekniğinin kullanılması tıbbi uygulama hatası olacaktır.** Hekim doğru teşhis koyabilmek için hastayı modern teşhis araçları ve imkanlarıyla muayene etmek zorundadır. Birçok teşhis imkanının bulunması halinde, hekim hasta için en iyi sonuç verebilecek ve hastaya en az zararı verebilecek bir yöntemi seçmek zorundadır. Teşhis bakımından hekimden mutlaka başarı beklenmemekte, hekimin uzmanlığının gerektirdiğı şekilde hareket etmesi yeterli kabul edilmektedir. Teşhis için gerekli tetkikleri yaptıran, muayeneyi yapan ve **elde edilen bulguları özenle takdir eden hekim bakımından teşhisin yanlış çıkması doğrudan sorumluluğı gerektirmez.** Bir teşhis hastası, teşhisin tamamıyla savunulamayacak bir hatalı edim olması veya **esaslı tetkiklerin değerlendirilmemesinin bir sonucu olması** veya ilk teşhisin tedavi sürecinde kusurlu olarak ihmal edilmesi şeklinde **olması halinde hekimin sorumluluğuna gidilebilecektir.** (Hakan Hakeri, Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, s.202-210)

32. Hekimin teşhis yükümlülüğünü nasıl yerine getirmesi gerektiğine ilişkin herhangi bir hukuksal düzenleme bulunmamakla birlikte, hekim teşhis için gerekli bütün tıbbi müdahaleleri, tetkikleri yapmalı ve elde ettiğı sonuçları da tıp biliminin gereklerine göre doğru yorumlamalıdır. Bu yöndeki hatalar teşhis hatası olarak adlandırılmaktadır. Hekimin teşhiste başarılı olma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Hekimin yükümlü olduğu husus, uzmanlığın, hastalığın gerektirdiğı şekilde hareket etme yükümlülüğüdür. Teşhis bakımından hekimin hatalı davranışı bütün teşhise yönelik olanakları kullanmasına rağmen, bulguları yanlış değerlendirmesi noktasında olabileceğı gibi yetersiz ve geç

teşhisin hiç yapılmaması şeklinde de olabilir. Hekim çok açık bir hastalığı, dikkatsizliği veya tecrübesizliği nedeniyle tanıyamamakta veya savunulmayacak bir şekilde, tıp biliminin verilerine aykırı olarak yorumlamakta veya geçici teşhis sonrası, teşhisin doğrulunu kontrol etmek için yapılması gereken müdahale veya tedavileri ihmal etmekte ise; bu durum açık hatalı davranış olarak kabul edilmektedir. (Hakan Hakeri, Tıp Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007, s. 343-348)

33. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin 64. maddesinde, **veteriner hekimin mesleğini doğrulukla icra etmek ve yüceltmekle yükümlü olduğu**, meslekî faaliyetleri dışında da meslek onurunu zedeleyici davranışlardan kaçınmak zorunda olduğu belirtilmektedir. **Bu sebeple, hayvanın durumuna göre tıbbî özenin gösterilmesi ile hayvanın yaşamının, sağlığının korunması veteriner hekimin öncelikli ödevi olmalıdır.** (Ayşe Erol Sarıyev, "Veteriner Hekimin Sözleşme Dışı Sorumluluğu", TBB Dergisi 2016 (127), s.263-298)

34. Somut olayda da; dosya kapsamında bulunan bilgi ve belgelerden başvuranın kedisi için 05/07/2017'de İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesine başvurduğu, Veteriner Hekim ...'ün genel ve ortopedik muayenesi sonucunda pelvis (kalça) bölgesinde ve sakral (kuyruk sokumu) omurlarda ağrı hassasiyetini tespit ettiği, kedinin çok agresif ve hırçın olduğu, röntgenin sedasyon (anestezi) altında yapılmasının uygun olacağının ancak sedasyonun yüksekte düşmesinden dolayı yan etkisinin olabileceğinden bahisle hasta sakinleştirilmeden röntgeninin çekildiği, yüksekte düşme vakalarında hayvanların her zaman hayati tehlikesinin mevcut olduğu, bu süreçte röntgen çekilmesi zorunluysa anestezi veya sedasyona (ilaç vererek sakinleştirme) almamaya özen gösterileceği, ancak 72. saatten sonra gerekli görüldüğünde hayvanın genel durumu nasıl olursa olsun sağaltıma mutlaka devam edilerek, röntgen çekiminin sedasyon altında yapılabileceği, özellikle agresif hayvanlarda hayati bir tehlike yoksa röntgen çekiminin mutlaka sedasyon altında yapılması gerektiği, dosya kapsamındaki belgeler ve iddialardan kedinin yüksekte düşmesi sonucunda hastaneye başvurduğu konusunda netlik bulunmasa da; **idarenin beyanıyla kedinin 2 hafta önce yüksekte düştüğü şüphesi bir an için kabul edildiğinde dahi; 2 hafta öncesine dayanan yüksekte düşme şüphesinin hayati tehlikenin ortadan kalkması için yeterli bir süre olduğu, şikayete konu veteriner hekimin sedasyona almak istemeyerek, mizaç olarak hırçınlığına ağrı da eklenmesiyle çok daha agresifleşen bir kediye güç kullanarak röntgen çekmesinin uygun olmadığı**, bilirkişi raporuyla da tespit edilen **Büyükşehir Belediyesi ve Veteriner Fakültesi'ne ait Hayvan Hastaneleri'nde çekilmiş olan röntgen filmlerinin, her ikisinde de kalça çıkığının bulunduğu, hatta Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nde çekilen**

filmde kalça çıkığının bölge kaslarının görünümünden dolayı yeni de olmadığı dolayısı ile başvuranın, Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nde kediye tutmaya çalışan görevlilerin aşırı güç kullanarak hayvanın bacağının çıkmasına neden oldukları iddiasının karşılıksız olduğu, ancak; idarenin de beyanında Veteriner Hekimin iş yoğunluğu, hayvanın agresif ve hırçın olması nedeniyle çekilen röntgenin o anda tam olarak değerlendirilemediğini ifade ettiği üzere hekimin doğru tanı koyamadığı, dolayısı ile her ne kadar veteriner hekimin teşhiste başarılı olma yükümlülüğü bulunmasa da, hastalığın, dikkatsizlik veya tecrübesizlik nedeniyle tanımlanamadığı, hem idarenin hem de başvuru sahibinin ifadelerinde de örtüştüğü şekilde; başvuranın olay günü (05/07/2017) akşam saatlerinde hastaneyi telefonla aradığı, Veteriner Hekimin de mesai saatinin bitmek üzere olduğundan bahisle ertesi gün (06/07/2017) tekrar muayeneye gelmesini söylediği anlaşılmakla birlikte; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü'nün internet sitesinde de (<http://gida.ibb.istanbul/veteriner-hizmetleri-mudurlugu/birimlerimiz.html> erişim tarihi: 28/02/2018) Büyükşehir Hayvan Hastanesinin muayene saatlerinin 09:00-12:00 ve 13:00-16:00 olarak belirtildiği ve nöbetçi hekim uygulamasına ilişkin bir ibarenin de bulunmadığı, söz konusu durumun gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan hayvan hastanelerinin sahip olması gereken asgari teknik ve sağlık şartları ile açılma, çalışma ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Hayvan Hastaneleri Yönetmeliğinin çalışma saatleri başlıklı 15. Maddesinde düzenlenen, hayvan hastanelerinin 24 saat hizmet vereceği, en az bir veteriner hekimin gece nöbeti tutacağı, nöbetçi hekime yardımcı sağlık hizmetleri personeli ile yardımcı personelin de eşlik edeceği hususlarına aykırı olduğu ayrıca söz konusu durum, **teşhisin doğrulunu kontrol etmek için yapılması gereken müdahale veya tedavilerinde ihmaline neden olarak, kedinin kalça eklemine ilişkin tanının konulamaması**, hastanenin mevzuata aykırı olarak erken saatte kapatılması, ayrıca röntgen görüntüsünün başvurana verilmemiş olmasının tetiklediği sürecin **kişide güvensizlik yarattığı ve başvuranın** kedisini İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi'ne götürdüğü ve şu durum karşısında **tedbirli bir veteriner hekimin aynı hal ve şartlar altında göstereceği mutlak ihtimam ve özenin, gösterilmediği**,

35. 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun Yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde, **sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri ve hastaneler kurarak** onların bakımlarını ve tedavilerini sağlamaları ve eğitim çalışmaları yapmaları esastır düzenlemesi gereğince; **kural olarak sahipli hayvanlara hizmet verme yetkisinin bulunmadığı**, ancak 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında yayımlanarak yürürlük kazanmış olan **Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği'ne uygun olarak hastane açan ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan ruhsat alan belediyelerin**,

bu hastane bünyesinde Bölge Veteriner Hekim Odası tarafından belirlenen alt sınır ücret tarifesine uygun olarak ücretlendirmek koşuluyla sahipli hayvanlara da sağlık hizmeti vermesinin mümkün olduğu bu kapsamda; İstanbul İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden şikayete konu İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin "İtfaiye Caddesi Suyolu Sokak No:1 Fatih/İSTANBUL" adresinde bulunan Büyükşehir Hayvan Hastanesinin; Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği kapsamında sahipli hayvanlara müdahalelerine ilişkin olarak ruhsatının bulunup bulunmadığı hususunda bilgi istenmiş ilgili idareden gelen yanıtta hayvanları koruma kanunu kapsamında sahipsiz hayvanlara yönelik faaliyet gösteren tedavi ve rehabilitasyon merkezi bulunduğu ancak Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği kapsamında faaliyet gösteren Bakanlık ruhsatlı bir hayvan hastanesi bulunmadığı bildirilmiştir. Dolayısı ile şikayete konu "İtfaiye Caddesi Suyolu Sokak No:1 Fatih/İSTANBUL" adresinde bulunan Büyükşehir Hayvan Hastanesi'nin sahipli hayvanlara ücret karşılığı sağlık hizmeti verme yetkisinin bulunmadığı ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu'nun 11. Maddesi hükmüne aykırı hareket ettiği anlaşılmıştır.

36. Hizmet kusuru; idarenin yürüttüğü bir hizmetin kurulmasında, düzenlenmesinde ve işleyişindeki bozukluk ve aksaklık olup, asli ve birinci derecede bir sorumluluk nedenidir. Hizmet kusurunun bulunması durumunda idareyi sorumlu tutmak için başkaca bir neden aramaya gerek yoktur. Hizmet kusuru uygulamada 3 şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan hizmetin kötü işlemesi; hizmetin beklenen özen, dikkat ve kalitede yapılmaması, hizmetin gereği gibi yürütülmemesidir. Dolayısı ile idarenin konuyla ilgili hukuk kurallarına, oturmuş makul uygulamalara uymaması veya hizmetin gereklerini nesnel ölçüler içinde gözetmemesi, hizmeti beklenen dikkat ve özeni göstermeden yapması, hizmet personeli üzerinde nezaret ve denetlemenin gereğince yapılmamış olması durumlarında hizmetin kötü işlediği ve hizmet kusuru esasına göre de idarenin sorumlu olduğu kabul edilmektedir. (Zehra Odyakmaz, Ümit Kaymak, İsmail Ercan, "Anayasa Hukuku- İdare Hukuku", On İki Levha Yayıncılık, 15. Baskı, İstanbul, Ağustos 2012, s. 412-417)

37. Başvuranın iddiaları, idarenin konuyla ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, Kurumumuz kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; hastaneye, gelen hayvan ve sahiplerine ait bilgilerin kaydedildiği, sayfaları il müdürlüğü tarafından mühürlü ve onaylı, Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği'nin ekinde yer alan örneğe uygun bir klinik protokol defteri tutulması zorunlu olduğu ve itilaflarda bu defter kayıtlarının esas alınacağı, klinik protokol defterinde sıra numarası, muayene

tarihi, hayvan sahibinin adı ve soyadı, adresi, hayvanın tür ırk cinsiyet yaş kimlik numarası, **hastanın şikayeti, teşhis edilen hastalık, tedavi şekli reçete bilgileri**, veteriner hekimin adı, soyadı, bilgilerinin yer aldığı ancak idareden istenilen ve 28/02/2018 tarih ve 5812 sayılı evrak ile kayıt altına alınan **hasta kabul defterinde** yalnızca kayıt, tarih, isim ve adres, ırkı, cinsiyet, yaşı, teşhis, yapılan işlem, not bölümlerinin bulunduğu, **hastanın şikayeti, tedavi şekli, reçete bilgilerini içeren bölümlerin olmadığı, bu nedenle idarenin hasta kayıt defterinin mevzuata uygun tutulmadığı, bu durumun da ihtilafta hastanın ne tür bir şikayet ile geldiği hususunda tereddüte yol açtığı, hukukumuzda aydınlatmanın şekline ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığı fakat hekimin aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğine ilişkin ispatın da hekime yüklendiği, kayıtların da gerektiği şekilde sağlıklı tutulmadığı dikkate alındığında hastanın röntgen öncesi aydınlatılması yükümlülüğünün de gereği gibi yerine getirildiğinin ispatlanamadığı, başvuranın bilirkişi raporu ile de sabit olduğu üzere; kedisinin sol kalça eklemine bulunan çıkığın yeni olmadığı ve Büyükşehir Hayvan Hastanesi'ne başvurusundan önce de mevcut olduğu, dolayısıyla kedisinin kalçasının çıkmasına Büyükşehir Hayvan Hastanesi çalışanlarının neden olduğu iddiasının karşılıksız olduğu ancak; hekimin teşhiste başarılı olma yükümlülüğü bulunmasa da, kedinin kalça eklemine ilişkin tanının konulamadığı, ihtimam ve özenin gösterilmediği, hayvan hastanelerinin 24 saat hizmet vereceği, en az bir veteriner hekimin gece nöbeti tutacağı hükmü dikkate alındığında, hastanenin mevzuata aykırı olarak erken saatte kapatılmasının, ayrıca röntgen görüntüsünün ilk muayenede başvurana verilmemiş olmasının tetiklediği sürecin kişide güvensizlik yarattığı, şikayete konu Büyükşehir Hayvan Hastanesinin Bölge Veteriner Hekim Odası tarafından belirlenen alt sınır ücret tarifesine uygun olarak ücretlendirmek koşuluyla sahipli hayvanlara sağlık hizmeti vermesi için de ruhsatının bulunmadığı, hizmetin mevzuata uygun yürütülmemesinin de hizmet kusuru olduğu ve Anayasa'nın 125. Maddesi hükmü gereğince; idarenin, eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu bu nedenle idarenin, başvuranın kedisine yönelik eyleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

38. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup, söz konusu ilkeler yönünden

yapılan değerlendirme neticesinde; **İstanbul Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Müdürlüğü'nden istenilen bilgi ve belgelerin Kurumumuza süresi içinde ve gerekçeli olarak gönderildiği, bu bakımdan kanunlara uygunluk ilkesine uygun davranıldığı, ancak karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup, bu ilkeye uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA  ZG RL ğ NE İLİŞKİN AÇIKLAMA

39. Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 38 inci maddesinin dördüncü fıkrasında da Kurumun inceleme ve araştırmasını,  ik yet başvuru tarihinden itibaren, altı ay içinde sonuçlandıramaması halinde durumun gerekçesiyle birlikte  ik yet iye tebliğ edileceği ve durmuş olan dava açma s resinin tebliğden itibaren kaldığı yerden işlemeye ba layacağı belirtilmiş olup bu kapsamda incelemenin altı ayda bitirilememe gerekçesi ve dava açma s resinin kaldığı yerden yeniden işlemeye ba layacağı hususu  ikayet iye 15/03/2018 tarihli ve E.4560 sayılı yazı ile bildirilmiştir.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, **BAŞVURUNUN KABUL  ile;**

1. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hayvan Hastanesi hasta kayıtlarının sağlıklı tutulması ve nöbetçi hekim uygulamasına ilişkin gerekli önlemlerin alınarak hastanenin i  ve işlemlerinin mevzuata uygun hale getirilmesi;

2. Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği kapsamında alınmış bir ruhsatının ve sahipli hayvanlara hizmet verme yetkisinin bulunmadığı dikkate alındığında, başvuranın İBB Hayvan Hastanesine ödediği ücretin ve röntgen filmlerinin verilmemiş olmasından dolayı başvuranın Veteriner Fakültesi'nde tekrar ödemek zorunda kaldığı röntgen ücretinin iadesine yönelik makul sürede işlem tesisi için İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAşKANLIğINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA;

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, İstanbul Belediye Başkanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Tavsiye Kararının **BAŞVURANA, İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAşKANLIğINA** tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Baş Denetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Baş Denetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA